

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія:* В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* О. Ворошилов, Ю. Якименко, А. Потіха, І. Соколова. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03. E-mail: siaz@pochta.ru, www.nbuv.gov.ua/siaz.htm. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz@pochta.ru**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

**№ 71
(20 вересня 2012 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРИ УВАГИ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	5
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	17
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	22
ПОЛІТИКА	26
ЕКОНОМІКА.....	29
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ	33

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Зустріч Президентів України та Польщі

У четвер, 20 вересня, Президент України В. Янукович провів зустріч із Президентом Республіки Польща Б. Коморовським, який 20–21 вересня перебуває в Україні з державним візитом.

Візит глави польської держави відбувається на тлі безпрецедентно активного українсько-польського діалогу, обумовленого, передусім, тісною взаємодією двох країн у підготовці та успішному проведенні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу Євро-2012.

Під час візиту обговорюються шляхи подальшого розвитку стратегічного партнерства України і Польщі, зокрема поглиблення двостороннього співробітництва в торговельно-економічній, енергетичній, оборонно-промисловій та культурно-гуманітарній сферах. Планується також порушити питання розвитку міжлюдських контактів та продовження процесу примирення та єднання між українським і польським народами.

Президенти України та Польщі беруть участь у роботі XI Економічного форуму «Україна – Польща», а також у церемонії відкриття Меморіалу пам'яті жертв політичних репресій на території Національно-культурного заповідника «Биківнянські могили» *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 20.09).*

Участь Президента України В. Януковича в засіданні Ради регіонів

19 вересня під головуванням Президента України В. Януковича відбулося засідання Ради регіонів.

Як повідомляє прес-служба глави держави, на порядку денному було два питання: забезпечення прозорості й відкритості виборчого процесу, реалізація конституційних прав громадян під час проведення в жовтні 2012 р. чергових виборів до Верховної Ради та завдання центральних і місцевих органів влади щодо забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій.

В. Янукович наголосив, що питання прозорості й відкритості виборчого процесу «належить до категорії основних політичних питань цього року. Вибори проводяться раз на п'ять років. І ми всі з вами, колеги, є учасниками цього процесу. У частині організації виборів», – зазначив глава держави.

Він підкреслив, що відповідальні за проведення виборів повинні зробити так, щоб вони були вільними й демократичними, та пообіцяв карати чиновників за втручання у виборчий процес.

«Як я неодноразово говорив, на першому місці, незважаючи на жорстку політичну конкуренцію, повинен бути національний інтерес, створення рівних умов для всіх політичних партій. Наша країна вже неодноразово

проходила цей іспит. Останні президентські вибори були отримали позитивну оцінку світової спільноти», – сказав глава держави. Він додав, що ці парламентські вибори повинні бути не гірше.

«Завдання, на якому хочу зробити особливий акцент – недопущення будь-яких зловживань владними ресурсами. Це стосується, насамперед, процесу виборчих перегонів. Я хотів би ще раз попередити чиновників усіх рівнів – втручання у виборчий процес – це порушення законодавства, і ми будемо перевіряти кожен такий факт. Система правоохоронних органів і суди будуть реагувати відповідно до законодавства», – сказав він.

Також Президент України вважає, що парламентські вибори мають підвищити довіру громадян як до парламенту, так і до влади в цілому.

Президент вкотре наголосив, що повернення до змішаної системи голосування дає можливість відновити «повноцінний діалог» між виборцями і владою.

При цьому В. Янукович підкреслив, що мають бути вирішені всі проблеми, які ще залишились, у тому числі щодо технічного забезпечення виборчих дільниць. Велике сподівання Президент покладає на відеоспостереження на дільницях. Він висловив переконання, що Україна своєчасно завершить роботу зі встановлення відповідного обладнання.

Також місцеві керівники мають сприяти роботі міжнародних спостерігачів і миттєво реагувати на будь-які їх скарги: «На сьогодні вже зареєстровано 464 офіційних спостерігача від іноземних держав і міжнародних організацій, тому я звертаюся до регіональних органів влади – максимально сприяйте їх роботі». Президент також пообіцяв, що особисто докладе зусиль для того, щоб у спостерігачів не виникало перешкод у роботі.

Те саме Президент сказав і стосовно засобів масової інформації. «Ми в жодному разі не повинні дозволити тиску на ЗМІ», – зазначив В. Янукович.

Глава держави також закликав керівників органів місцевого самоврядування з повагою ставитися до тих депутатів, які будуть обрані, незалежно від того, яку політичну силу вони представляють або ж є самовисуванцями.

Крім того, В. Янукович зажадав від Прем'єра М. Азарова виконати всі зобов'язання перед регіонами, щоб нинішню владу не порівнювали з попередниками. «Сьогодні складається враження, що після виборів життя завершується, але не повинно такого бути, шановні колеги», – сказав Президент. Глава держави зазначив, що реалізація програм реформ і регіональних стратегій розвитку на місцях часто гальмується через невиконані зобов'язання уряду. Тому він звернувся до уряду з проханням зібратися на своєрідне підсумкове засідання і подивитись на те, які зобов'язання перед регіонами у них не виконані, подивитись, які програми потрібно активізувати, і як просувається питання підготовки до зими, питання підготовки до весняно-польових робіт тощо. «Я просив би підсилити ці напрями, і дуже важливо, щоб в основу майбутніх рішень було закладено вирішення проблем, які існують у регіонах», – сказав Президент.

В. Янукович також наголосив, що модель стимулювання розвитку

регіонів буде вдосконалюватися. «Від традиційного фінансування “згори” розвитку базових галузей економіки ми маємо перейти до багаторівневої моделі стимулювання – одразу на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях», – сказав глава держави.

«Хочу нагадати вам, що наше спільне гасло “Сильні регіони – сильна держава”. Настав час реалізувати це гасло на практиці», – підкреслив Президент.

В. Янукович звернув увагу присутніх на те, що ефективність роботи влади всіх рівнів буде оцінюватися за критерієм підвищення рівня доходів людей, за кількістю нових робочих місць, за рівнем зростання економічної активності на місцях, за темпами покращання якості життя громадян (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 19.09; ForUm (http://for-ua.com) – 2012. – 19.09).*

**Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського НАН України і
Конституційна Асамблея: новий етап співробітництва**

20 вересня в офісі першого Президента України Л. Кравчука відбулося підписання Угоди про співробітництво між Конституційною Асамблеєю та Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського НАН України¹. Голова Конституційної Асамблеї Л. Кравчук та Генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) академік О. Онищенко засвідчили намір спільними зусиллями сприяти утвердженню і розвитку національної конституційної традиції та якісному вдосконаленню чинної Конституції України.

Радник Президента України – Керівник Головного управління з питань конституційно-правової модернізації Адміністрації Президента України, член Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеціанська Комісія), секретар Конституційної Асамблеї М. Ставнійчук зазначила, що підписання даної угоди є надзвичайно важливим моментом співпраці організацій та висловила подяку НБУВ за інформаційну підтримку та супровід діяльності Асамблеї.

¹ Довідково: Конституційна Асамблея – спеціальний допоміжний орган при Президентові України, створений відповідно до Указу Президента № 328/2012 від 17.05.2012 р. з метою напрацювання пропозицій щодо змін до Конституції України на основі узагальнення практики реалізації Основного закону України, з урахуванням досягнень та тенденцій розвитку сучасного конституціоналізму, забезпечення залучення в установленому порядку до такої роботи провідних учених, представників громадянського суспільства і різних політичних сил, міжнародних експертів Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеціанська Комісія), експертів інших міжнародних установ та організацій.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

А. Потіха, наук. співроб.

Зернові перспективи

Цього року аграріям України довелося працювати в складних умовах. Однак вони зробили все можливе, щоб країна була з хлібом. Як зазначив Президент України В. Янукович під час відкриття XXIV Міжнародної агропромислової виставки «Агро-2012», сільське господарство в Україні – запорука стабільності й впевненості в майбутньому. «В АПК формується значна частка ВВП. Український селянин залишається дбайливим господарем, який вміє працювати, упроваджувати нові технології, виробляти якісну продукцію. Нині аграрний сектор демонструє високі темпи зростання. У 2012 р. виробництво сільськогосподарської продукції зросло в 15 регіонах», – зазначив глава держави.

В. Янукович також підкреслив, що до того ж Україна твердо закріпила за собою звання однієї з провідних зернових держав світу. «Урожай зернових і зернобобових культур очікується в розмірі майже 46 млн т. З початку року експортовано агропродукції більше ніж на 9 млрд дол., що на 35 % більше, ніж роком раніше», – підсумував Президент України.

Разом з тим, як зазначають експерти, сільськогосподарські роботи ще тривають. Не закінчено збирання врожаю, і вже розпочалася нова посівна кампанія. Від злагодженості дій аграріїв і влади значною мірою залежатиме врожай 2012 р. і врожай 2013 р. Поки ж українські аграрії станом на кінець першої декади вересня намолотили 26,29 млн т зерна.

Частка ранніх зернових становить понад 25 млн т зерна, зазначив директор департаменту економічного розвитку й аграрного ринку Міністерства аграрної політики і продовольства України С. Кваша. За його даними, на площі 5 млн 623 тис. га намолочено 16 млн 287 тис. т пшениці. Ячменю зібрано 7 млн 146 тис. т, жита – 700 тис. т, вівса – 665 тис. т.

Такі результати, за словами посадовця, дають підстави вважати, що за основними показниками зернового ринку Україна цілком забезпечує власну продовольчу безпеку. У 2012 р. на харчові потреби може бути спожито 5 млн 240 тис. т продовольчого зерна.

За інформацією АПК-Інформ, в Україні, станом на 7 вересня, зернові й зернобобові культури зібрано на 10,18 млн га площ, що становить 68 % від прогнозу. Намолочено 26,29 млн т зерна за врожайності 25,8 ц/га.

За даними Міністерства аграрної політики і продовольства України, на аналогічну дату 2011 р. було зібрано 35,15 млн т зерна з площі 11,56 млн га за врожайності 30,4 ц/га. На звітну дату 2012 р. обмолочено 130,0 тис. га (46 %) гречки.

Кукурудзу прибрано з площі 187,2 тис. га. Намолот становить 636,0 тис. т, урожайність – 34,0 ц/га. Зібрано 124,9 тис. т проса з площі 110,3 тис. га (54 %), урожайність – 11,3 ц/га. Соняшник зібрано з площі

968,0 тис. га (20 %). Намолот становить 1,29 тис. т, урожайність – 13,4 ц/га. Аграрії також намолотили 253,1 тис. т сої з площі 170,9 тис. га (12 %) за врожайності 14,8 ц/га.

Крім того, ведуться роботи з підготовки ґрунту під посів озимих культур, уже оброблено 8,72 млн га (96 % від запланованого) земель. До кінця першої декади вересня аграрії засіяли озимим ріпаком під урожай 2013 р. 809,8 тис. га (86 % від плану), іншими озимими культурами – 271,4 тис. га (3 %). З кожним днем ці цифри збільшуються.

На думку експертів, у цьому році погодні умови сприяють посівній кампанії, що дає надію на кращий урожай наступного року. Зокрема, голова Укргідрометцентру М. Кульбіда зазначив, що в більшості регіонів країни не очікується проблем з нестачею необхідної кількості вологи для посівів. За його словами, проблеми з вологістю можуть бути тільки на Півдні України, зокрема в Одеській, Миколаївській, Херсонській областях, степовій частині Криму й частково в Запорізькій області.

Тим часом аграрії переймаються проблемами реалізації вирощеного врожаю. Не завжди вистачає зерносховищ, та й продати зерно з вигодою – проблема. Проте, як зазначають експерти, експорт зерна в Україні у 2012/2013 маркетинговому році (МГ, липень 2012 р. – червень 2013 р.) може становити не менше 25 млн т. «Ми матимемо близько 60 млн т зернових (з урахуванням перехідних залишків у розмірі 12 млн т). Ця величезна кількість, яка дасть нам можливість експортувати, думаю, не менше 25 млн т зерна», – вважає Л. Козаченко, президент Української аграрної конфедерації (УАК).

Він також не бачить підстав для введення обмежень на експорт зернових. «Я не бачу підстав ухвалення будь-яких обмежень, тому що ми маємо величезні перехідні залишки. Уперше в історії України ми на початок нового сезону маємо приблизно 12 млн т залишків з минулого сезону», – зазначив президент УАК.

Л. Козаченко не виключив, що теоретично обмеження може бути введено для різкого зниження цін на продовольство напередодні виборів у країні. До того ж він додав, що не чув подібних пропозицій від політиків.

Тим часом, як інформують ЗМІ, обсяги експорту вітчизняного зерна з початку поточного маркетингового року становлять 2,74 млн т (станом на початок вересня). Продаж за кордон пшениці зріс удвічі й тепер становить 1,17 млн т. Ще кращі справи з експортом кукурудзи, обсяги якого становлять 1,04 млн т (торік на цей час – 480,4 тис. т). У три з половиною рази більше стали купувати за кордоном й української сої. Щодо ріпаку, то його продаж з початку 2012/2013 маркетингового року збільшився на 12 %.

Попри ці успіхи українські експортери зерна все ж відчувають труднощі з вивезенням продукції, адже, як повідомив президент Української зернової асоціації В. Клименко, існують деякі непорозуміння між ними й Державною службою з карантину рослин України, унаслідок чого блокуються поставки сої, ячменю й кукурудзи торішнього врожаю. Тому серпневий експорт зерна не перевищив 1,5 млн т при прогнозі 1,7–1,8 млн т. За його словами, в

Україні поновилося адміністративне блокування експорту зернових.

Учасники ринку стверджують, що завдяки оперативному втручанню Мінагрополітики проблему вдалося вирішити, проте побоюються нових претензій з боку перевіряючих органів.

За словами Л. Козаченка, експорт таки зсунувся з місця. «У двадцятих числах серпня відбулося декілька нарад під головуванням заступника міністра аграрної політики і продовольства О. Сеня, під час яких питання вдалося вирішити», – сказав він.

Експерти зазначають, що уряд обіцяв не застосовувати обмежень на експорт зернових. Однак сьогоднішня практика показує, що такі обмеження не обов'язково оформляти на папері – достатньо до компанії надіслати перевіряючих, і вони загальмують процес. На думку експертів, якщо це відбудеться, то експорт зернових з України у 2012/13 маркетинговому році буде набагато нижче заявлених Мінагрополітики 20–21 млн т.

Поки що Міністерство аграрної політики і продовольства відзначає дуже швидкі темпи експорту пшениці. Про це на прес-конференції повідомив директор департаменту економічного розвитку аграрного сектору Міністерства аграрної політики і продовольства України С. Кваша. За його словами, Україна вже експортувала понад 2 млн т пшениці (на 10 вересня – 1,8 млн т), а згідно з меморандумом з експортерами, запланований обсяг експорту становить 4 млн т пшениці. С. Кваша зазначив, що після вересневого звіту щодо експорту зерна стануть відомі точні обсяги експортованої пшениці.

Він також уточнив, що якщо експорт пшениці здійснюватиметься такими темпами, то вказані обсяги буде вивезено до лютого 2013 р. Крім того, на його думку, експортери повинні будуть домовитися про обмеження обсягів поставок пшениці на рівні 50–100 тис. т щомісячно, і зробити акцент на інші культури.

Деякі ЗМІ повідомили, що уряд може обмежити експорт продовольчої пшениці у 2012/2013 маркетинговому році (липень 2012 р. – червень 2013 р.), якщо він сягне 4,5–5 млн т. За інформацією ЗМІ, про це повідомив міністр аграрної політики і продовольства України М. Присяжнюк на прес-конференції в середу, 12 вересня. За словами міністра, якщо експорт продовольчої пшениці сягне 4,5–5 млн т, уряд може розглянути питання про доцільність введення обмежень. «Що стосується продовольчої пшениці, то я вважаю, що після 4,5–5 млн т пшениці, звичайно, ми розглядатимемо питання щодо того, який далі спільно з зернотрейдерами знайти план і торгівлі, й експорту», – зазначив Н. Присяжнюк.

Проте, як відомо, М. Азаров зазначав, що цього року квот на експорт зерна не буде. Він запевнив, що на сьогодні підстав для обмежень експорту зерна немає.

У свою чергу аграрії спростовують інформацію, що з'явилася в ЗМІ, про можливе введення мораторію на експорт зерна. За словами президента Української аграрної конфедерації С. Стоянова, ЗМІ невірно трактують інформацію, озвучену міністром аграрної політики і продовольства

М. Присяжнюком. За його словами, ідеться про практику щомісячного обмеження на вивіз зерна, яка існує вже давно. З жовтня 2011 р. у країні діє меморандум, відповідно до якого для всіх експортерів існує певна межа продажів. Вона становить 4 млн т для пшениці, 12,5 млн т для кукурудзи і 3 млн т для ячменю. Коли 80 % обсягу експортовано, учасники ринку вступають у консультації, вирішуючи, вводити квоти на подальші поставки чи ні.

За словами С. Стоянова, на сьогодні до дедлайна, після якого й починаються переговори, залишилося експортувати ще 1,4 млн т пшениці. Це ж, як мінімум, два місяці роботи. «Якщо в країні за 20 років не впроваджено продовольчого субсидування населення, то влада завжди вдаватиметься до подібних методів. Але сьогодні алгоритм визначено, і немає таких питань», – зазначив С. Стоянов.

О. Юхновський, президент Союзу виробників харчової промисловості України, також зазначив, що офіційна позиція уряду з питання експорту зерна не змінювалася. Планується навіть у перспективі збільшення експорту. Для цього потрібні додаткові можливості. Планується більш тісне співробітництво з іншими країнами в цій сфері. Зокрема, Мінагрополітики України й Міністерство сільського господарства Росії обговорюють питання про створення Чорноморської зернової ради.

За інформацією ЗМІ, 5 вересня 2012 р. у Києві в рамках ділової програми Міжнародної агропромислової виставки «Агро-2012» відбулася зустріч заступника міністра сільського господарства РФ І. Шестакова з заступником міністра агрополітики і продовольства України О. Сенем. Головним пунктом переговорів стало питання про створення Чорноморської зернової ради – координуючого органу, головним завданням якого буде обмін інформацією в цілях забезпечення конкурентних переваг Росії та України на світовому ринку зерна. Передбачається, що створення ради також сприятиме збільшенню сумарного виробництва зернових культур у країнах-членах, зміцненню й розвитку експортних можливостей, у тому числі підвищенню ефективності використання експортної інфраструктури й зниженню експортних витрат.

Як інформують ЗМІ, у довгостроковому плані діяльність ради дасть змогу виробити уніфіковані правила торгівлі, загальні підходи відносно експорту зерна, проводити злагоджену інвестиційну політику, здійснювати, за необхідності, взаємопоставки зерна, реалізовувати спільні проекти з розвитку інфраструктури зернового ринку в третіх країнах. Планується, що зустріч відбудеться 12 жовтня 2012 р. у Москві.

Деякі експерти, аналізуючи зерновий ринок, вважають, що Україна, як зернова держава, останнім часом стрімко перетворюється з «житниці» на «фуражницю» при значній частці й зростанні посівів технічних культур. Причиною цього є як усе дошкульніші природні катаклізми, що негативно впливають на більш ризикові озимі культури (пшеницю та ячмінь), так і «рукотворні справи» – невідшкодування ПДВ, квотування, насамперед пшениці, що останніми роками буквально «політизувало» цю культуру.

За інформацією ЗМІ, дані Державної служби статистики показують, що під урожай 2012 р. українськими аграріями було засіяно 6625 тис. га продовольчих культур, що на 971 тис. га, або 13 % менше 2011 р., у тому числі пшениці, відповідно – 5791 тис. га; 990 тис. га та 15 %. Натомість зернофуражних культур було посіяно 8939 тис. га – на 812 тис. га, або 10 % більше, ніж під урожай попереднього року, у тому числі кукурудзи на зерно, відповідно, 4719 тис. га; 1099 тис. га та 30 %.

При цьому українські аграрії у 2012 р. посіяли 7549 тис. га (+108 тис. га) технічних культур, у тому числі соняшнику – 4889 тис. га (+150 тис. га), сої – 1470 тис. га (+336 тис. га).

Щоправда більшість експертів з розумінням ставляться до ситуації, що склалася. Адже аграрії вимушені були пересівати озимі культури, які загинули, і на цих місцях висівали технічні культури.

За словами експертів, в уряді розуміють, що зернове господарство України є стратегічною та однією з найбільш ефективних галузей народного господарства. За умов раціонального господарювання воно може приносити значні прибутки державі. Продовольча проблема у світі загострюється, і Україна може зробити значний внесок в її вирішення.

Середній обсяг виробництва зерна за 2006–2010 рр. становив в Україні 40,4 млн т, або 879 кг на душу населення. Значно зросло виробництво зернових у 2008 та 2009 р. – відповідно до 53,3 та 46,0 млн т, а в 2011 р. було зібрано 56,7 млн т, що є рекордним.

Експерти зазначають, що одним із пріоритетних чинників, без якого не можна вирішити проблему підвищення продуктивності й ефективності в зерновиробництві, є його інтенсифікація. Як форма розширеного відтворення вона базується не тільки на кількісному нарощуванні ресурсів, а й на більш раціональному їх використанні, а саме: оптимізації режиму живлення й застосуванні інтегрованої системи захисту рослин від хвороб, шкідників і бур'янів, сучасних високопродуктивних машин і знарядь...

За інформацією ЗМІ, наукові установи Національної академії аграрних наук України разом зі структурними підрозділами Міністерства аграрної політики та продовольства України розробили Програму «Зерно України-2015», у якій визначено шляхи нарощування виробництва зерна, поліпшення його якості, розкрито технологічні, економічні й нормативно-правові засади вирішення зернової проблеми.

На думку експертів, Україна має повернути втрачені позиції обсягів виробництва зерна шляхом інтенсивного ведення галузі зерновиробництва, оснащення господарств технікою, упровадження сучасних сортів і гібридів, поліпшення насінницької справи, освоєння ресурсощадних технологій, більш раціонального використання біокліматичного потенціалу й зональних природно-кліматичних умов стосовно вирощування окремих зернових культур.

Згідно з Державною програмою «Зерно України-2015», посівні площі зернових культур у 2015 р. мають становити в межах 16,2 млн га, у тому числі озимої пшениці – не менше 6,0 млн га, озимого ячменю – 1,2 млн га,

озимого жита – 0,3 млн га, кукурудзи – 4,0 млн га, ярого ячменю – 2,2 млн га. Площі посіву проса й сорго – 0,5 млн га, гречки – 0,3 млн га. У польових сівозмінах зернові культури повинні займати в господарствах степової зони 55–60 % ріллі, лісостепової – 50–55 і поліської зони – 40–45 %. У степовій зоні буде надаватися пріоритет озимим пшениці та ячменю, сорго – у лісостеповій, крім того, ярому ячменю й зернобобовим культурам, а на Поліссі – озимому житю, тритикале, ярим зерновим колосовим і круп'яним культурам. В усіх зонах доцільно розширити такі високопродуктивні зернові культури, як озиме та яре тритикале. Виробництво зерна на цих площах за середньої врожайності 43–45 ц/га становитиме у 2015 р. близько 71 млн т.

Експерти вважають, що важливим заходом отримання достатніх валових зборів зерна є розміщення зернових культур. Набутий багаторічний досвід показує, що за рахунок поліпшення попередників зернових культур можливе збільшення виробництва зерна до 9 %. Порушення системи сівозмін призводить до виснаження ґрунтів і зменшення продуктивності гектара сівозмінної площі, а в кінцевому підсумку негативно позначається на економічних показниках виробничої діяльності більшості аграрних підприємств.

Серед питань, які сприяють стабілізації обсягів виробництва зерна в Україні, важливе місце посідає раціональне використання генетичного потенціалу сортових ресурсів. Фактично доведено, що в Україні є достатньо біологічних ресурсів (сорти, насіння), які в поєднанні з технологічними розробками здатні забезпечити очищення посівів від бур'янів, знизити пороги шкодочинності різних видів хвороб і шкідників, а також забезпечити високу якість продукції.

За словами експертів, для виконання Програми «Зерно України-2015» триватиме робота з реформування й становлення галузі насінництва та розвитку ринку насіння, а саме: забезпечення товаровиробників рослинницької продукції високоякісним насінням перспективних сортів і гібридів, занесених до Реєстру сортів рослин на 2011 р. та наступні роки, усіх родів і видів сільськогосподарських рослин для сортооновлення й сортозаміни, формування Державного резервного насінневого фонду і створення виробниками насіння власних насінневих страхових і перехідних фондів; прискорення впровадження у виробництво сортів і гібридів зернових культур нового покоління, адаптованих до агроекологічних умов вирощування з цінними господарськими властивостями; використання для сівби насіння, що відповідає вимогам державного стандарту за сортовими й посівними показниками; прискорення виходу України з насінницькою продукцією на європейський і світовий ринок, неухильного виконання прийнятих зобов'язань щодо міждержавних поставок насіння зернових культур; переходу на контрактну систему виробництва й реалізації елітного насіння за ліцензійними угодами; проведенню обов'язкової сертифікації насіння зернових культур; нарощування фінансування програми підтримки селекції та насінництва, кошти яких спрямовуються на закупівлю оригінального та елітного насіння зернових культур і фінансування цільових

селекційно-генетичних програм.

Відповідно до загальновизнаних норм міжнародного права й законодавства в інтересах продовольчої безпеки України буде розроблено заходи зі стимулювання експорту зерна, спрямовані на забезпечення стабільності внутрішнього ринку.

На думку експертів, реалізація програмних положень щодо забезпечення матеріально-технічними ресурсами, дотримання технологічних параметрів виробництва зерна та ефективності економічних механізмів розвитку ринку зерна дасть змогу забезпечити його виробництво на рівні 71–80 млн т. До того ж Україна цілком реально може відновити використання зерна тваринництвом у межах 17–19,4 млн т. Згідно з даними балансу попиту й пропозиції зерна, у перспективі зерно в країні використовуватиметься таким чином: на харчування – 7,0 млн т, насіння – 3,1 млн т, фуражні цілі – 17–19,4 млн т та експорт – 35–36 млн т.

Першочергове завдання держави – гарантувати продовольчу безпеку. Тому формування достатніх запасів зерна (продовольчого і фуражного), при зазначеному рівні його виробництва на рівні чотиримісячного запасу внутрішнього споживання, є пріоритетним завданням уряду. Таким потребам відповідає обсяг зерна на підприємствах від 6 до 7,2 млн т.

Експерти наголошують, що повномасштабне впровадження проекту завдяки гармонізації програмних складових частин дасть можливість збільшити валове виробництво зерна на 30 млн т, у тому числі 2,4 млн т зерна за рахунок забезпечення якісного оброблення ґрунту й збереження родючості; 3,6 млн т зерна за рахунок підвищення рівня розвитку селекції в рослинництві за державною підтримкою, створення високопродуктивних сортів сільськогосподарських культур; 10,2 млн т зерна за рахунок збільшення обсягів обігових коштів сільгоспвиробників шляхом виплати дотацій на 1 га посівів зернових культур і впровадження адаптивних технологій; 2,5 млн т зерна за рахунок компенсації вартості електроенергії, спожитої на полив, і відновлення зрошувальних земель; 3,0 млн т зерна за рахунок введення в експлуатацію 2650 енергонасичених тракторів з ґрунтообробними посівними комплексами; 6,0 млн т зерна за рахунок введення в експлуатацію 8700 високопродуктивних зернозбиральних комбайнів і запобігання втратам під час збирання врожаю; 2,2 млн т зерна за рахунок введення в експлуатацію 250 високопродуктивних самохідних оприскувачів і поліпшення фітосанітарної ситуації посівів.

Оптимізація технологічного комплексу виробництва зерна, адаптація його до тенденцій розвитку ринків зернової продукції та забезпечення екологічної спрямованості агросистем дасть змогу, збільшуючи врожайність зернових культур до 49,4 ц/га, підтримувати на високому рівні показники економічної ефективності й довести прибутковість галузі до 33,8 млрд грн.

Для виконання Програми уряд уже сьогодні намагається зробити все можливе. Як заявив міністр аграрної політики і продовольства М. Присяжнюк, уряд сподівається, що незабаром у нашій країні стане простіше виробляти й купувати сільськогосподарську техніку. Підставою для

такого оптимізму є намір держави залучити провідні світові компанії для оновлення продукції вітчизняних підприємств. З цією метою уряд планує ініціювати внесення змін у Закон «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу». Щоб допомогти фермерським і приватним сільським господарствам купити необхідну для обробки землі техніку, Кабмін удосконалює механізм фінансового лізингу.

За словами М. Присяжнюка, нині Міністерство аграрної політики і продовольства розробляє нову Державну цільову програму реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі на період до 2015 р. Зокрема, для відновлення машинобудівної галузі уряд продовжує здійснювати ряд заходів, спрямованих насамперед на підтримку українських виробників техніки, а також допомогу аграріям в її купівлі. «Завдяки технічному переоснащенню Україна зможе в найближчі п'ять років збільшити виробництво зерна до 80 млн т. Тому Міністерство аграрної політики і продовольства простимулює розвиток галузі сільгоспмашинобудування за рахунок нарощування вітчизняного виробництва новітньої сільгосптехніки та вдосконалення механізмів придбання її аграріями. Ми привернемо увагу до ринку України провідні світові компанії, щоб дати їм можливість використовувати потенціал українських підприємств, що спеціалізуються на виробництві новітньої сільгосптехніки», – зазначив М. Присяжнюк. При цьому він нагадав, що підприємства, які випускають сільгосптехніку, звільнено від оподаткування прибутку й сплати мита на комплектуючі іноземного виробництва. Розробляються також відповідні зміни до Податкового кодексу України, які стосуватимуться сплати податку на додану вартість й акцизного збору під час здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Як зазначають експерти, фермерам і власникам приватних сільських господарств складно самостійно придбати всю необхідну техніку. В уряді це розуміють, тому Кабмін прагне постійно вдосконалювати механізми державної підтримки, зокрема фінансового лізингу. «Також ми плануємо організувати виплату компенсацій за кредити, які були витрачено аграріями на придбання сільськогосподарської техніки», – повідомив М. Присяжнюк.

У цілому, експерти вважають, що уряд може вирішити поставлені перед країною завдання. І завдяки його допомозі аграрії зможуть збільшити виробництво зерна й забезпечити не лише внутрішній ринок, а також зможуть зайняти гідне місце на світовому ринку.

Ю. Якименко, м.л. науч. сотр.

Децентрализиционные процессы в Европе в оценках СМИ

Одним из следствий продолжающегося развития кризисных тенденций в ЕС стала активизация децентрализиционных процессов и рост сепаратистских настроений в ряде европейских стран. Наиболее ярко эти

процессы проявляются сегодня в состоящей из 17 автономий Испании, чья экономика существенно пострадала от кризиса. Рекордно высокий уровень безработицы, составивший во II квартале 2012 г. 25 %, на фоне продолжающегося сокращения бюджетных расходов повышает градус напряженности в стране, чье правительство ожидает продолжения экономического спада в следующем году. Кроме того, в планы испанских властей входит значительное перераспределение финансовых полномочий между регионами, в которых такие действия воспринимаются критически.

Следствием такой политики стало широко освещаемое СМИ решение городского совета каталонского муниципалитета Сант-Пере-де-Торейо (Sant Pere de Torelly), входящего в провинцию Барселона в составе Каталонии, о признании независимости города от центральной власти Испании. Именно в Каталонии, наряду со страной Басков, сепаратистские настроения в Испании наиболее сильны.

Часть политиков трактует право каталонцев на самоопределение как дальнейшее развитие их самоуправления в составе Испании, которая может быть трансформирована в федерацию. В то же время многие политические и общественные организации, как и большинство жителей автономной области, открыто выступают за полную независимость Каталонии. Еще в декабре 2009 г. в Каталонии прошел неофициальный референдум о независимости автономии, показавший, что около 95 % каталонцев выступают за отделение от Испании.

Очередной шаг к самоопределению страны был сделан в июле, когда Каталония объявила о выходе из финансового союза с Мадридом и формировании собственного бюджета и системы налогообложения. При этом на территории Каталонии была введена в обращение собственная валюта – есо. Таким образом, решение депутатов городского совета Сант-Пере-де-Торейо не стало неожиданностью для обозревателей.

В тексте Резолюции «О свободной каталонской территории», обнародованной в присутствии жителей города, говорится, что причиной такого решения стала критическая финансовая ситуация в стране, при которой «Испания доказала свою неспособность эффективно управлять государственными ресурсами и обеспечить упорядоченное функционирование контролирующих финансовых учреждений, таких как Банк Испании».

Депутаты Сант-Пере-де-Торейо призвали каталонский парламент проинформировать международное сообщество о начале процесса отделения Каталонии от Испании и в течение двух месяцев проголосовать в одностороннем порядке за национальную независимость всего автономного региона, подтвердив это решение проведением референдума. Кроме того, депутаты настаивают на необходимости «решительных действий», призывая создать собственные министерства финансов и юстиции, национальный банк, налоговое и судебное управления и обязать силовые структуры Испании впредь заблаговременно предупреждать местные власти о запланированных на каталонской территории операциях.

Характерно, что одним из важных требований депутатов городского совета муниципалитета Сант-Пере-де-Торейо к каталонскому парламенту стало требование отмены всех законов и судебных решений, ограничивающих использование каталонского языка в общественной и научной жизни региона.

Как заявляет профессор МГИМО, доктор исторических наук С. Хенкин, каталонцы всегда требовали признания своего отличия от остальной Испании, подчеркивая, что «каталонцы – не испанцы». При этом политика центральной власти Испании позволяла им пользоваться широкими региональными и языковыми полномочиями. Однако то, что по автономному статусу 1979 г. Каталония обрела полномочия в вопросах местного самоуправления, общественной безопасности, транспорта, языка, образования, а в 2006 г. получила расширение своих прав в области судебной власти, сбора налогов и т. д., не остановило развитие сепаратистских тенденций в регионе. Сегодняшний же экономический кризис только усилил стремление самого богатого региона Испании к независимости. «Сепаратизм каталонцев подпитывается тем, что автономная область перечисляет в государственную казну до 25 % своих доходов. Они считают, что кормят всю страну, в то время как на реализацию многих каталонских проектов денег не хватает», – указывает С. Хенкин.

По словам эксперта, в отличие от басков, каталонские сепаратисты предпочитают невооруженные методы борьбы. «У них есть слово *seny*, символизирующее специфику каталонского менталитета и означающее “рассудительность” и “психологическую уравновешенность”, – объясняет он. – Однако в условиях кризиса, который больно ударил по Испании, сепаратистские настроения, о чем свидетельствует демарш депутатов Сант-Пере-де-Торейо, проявляются с новой стороны. И они, судя по всему, будут только усиливаться».

«Это не означает, что мы уже стали независимым государством. Однако это сигнал правительству автономии, что мы начали, а дальше – дело за вами, – комментирует решение депутатов мэра города Сант-Пере-де-Торейо. – Мы начнем процесс отделения. Очевидно, будут выборы в парламент Каталонии. Если парламент примет решение о независимости – все закончится за шесть месяцев. Если нет – будет референдум. И тогда Каталония станет независимой за полтора года».

11 сентября, в Национальный день Каталонии, требования ее независимости были подкреплены почти миллионной демонстрацией на улицах Барселоны. Впрочем, некоторые представители испанских политических и военных кругов высказывают готовность решительно противодействовать каталонскому движению за независимость, что, по мнению обозревателей, показывает, насколько опасна в настоящее время ситуация в Европе в целом и в Испании в частности.

Так, СМИ цитируют комментарий полковника испанской армии А. Кастро по поводу событий в Сант-Пере-де-Торейо, в котором он грозит Каталонии военным вмешательством, если автономия продолжит движение к

независимости. «В Конституции очень четко сказано, какой должна быть роль армии в такой ситуации», – заявляет полковник, подчеркивая, что Каталония получит независимость только через его труп и трупы многих других его сослуживцев, не разделяющих стремления каталонцев.

Испанский полковник призывает к аресту мэра города Сант-Пере-де-Торейо по обвинению в измене Родине. «В основе каталонского национализма априори ничего нет, кроме ненависти к Испании», – заявляет он, добавляя, что, «хотя лев спит, не надо его будить, он дал исчерпывающие доказательства своей жестокости на протяжении веков».

Кроме того, офицер ставит под сомнение положения испанской Конституции, позволяющей автономиям «диктовать свои условия» и обвиняет испанских политиков в том, что они объединились, чтобы «разрушить Родину». Выход из сложившейся ситуации А. Кастро видит в ликвидации автономий и создании унитарного государства. «Военные служат не политикам, а народу», – заявляет офицер, предоставляя повод обозревателям говорить о готовности определенных кругов Испании к государственному перевороту. «Когда политикой начинают заниматься военные, значит, политики со своей задачей не справляются и их надо срочно менять», – комментируют ситуацию СМИ.

С возрастающими рисками распада страны эксперты связывают предоставленные Испании за последние месяцы отсрочки по сокращению бюджетного дефицита. Проблемы четвертой по величине экономики региона грозят затмить по значимости даже угрозу выхода из еврозоны Греции, считают эксперты. При этом центральная власть практически лишена действенных механизмов влияния на местные власти, пользующиеся сегодня широкими полномочиями.

По мнению обозревателей, следствиями нынешнего экономического кризиса вполне может стать не только политическое переустройство Испании, но и кардинальное изменение сегодняшних европейских границ. Считается, что развитие сепаратистских тенденций в европейских странах выгодно США, не заинтересованным в укреплении монолитности Евросоюза и усилении его экономико-политического влияния на Карибский регион.

Основной причиной развития сепаратизма сегодня является экономическая: сильные регионы считают, что они «тянут на себе» более бедные части страны и хотят отделиться от них.

Как отмечают обозреватели, заявления о возможном приобретении независимости звучат по всей Европе с завидным постоянством. Каталония наряду с Шотландией, является вдохновляющим примером для современных европейских сепаратистов, обращающихся также к историческому опыту Чехословакии, Югославии и СССР. Эксперты указывают также на проблемы Бельгии, франкоязычные регионы которой уже много лет добиваются расширения своей автономии, и пример Каталонии может поспособствовать переходу этого движения в плоскость борьбы за независимость.

Говоря об экономической обусловленности развития сепаратизма, эксперты приводят в пример Баварию, крупнейшую федеральную землю

Германии. О необходимости объявления Баварией независимости заявляет в своей готовящейся к публикации книге немецкий политик В. Шарнагль, входящий в правящую коалицию Христианско-социального союза.

Как сообщают СМИ, сам политик поясняет, что это не столько призыв к действиям по объявлению независимости, сколько одна из попыток раскатать политический истеблишмент Баварии. Автор книги уверен в том, что федеральную землю не может устраивать положение зависимости сразу от двух центров – Брюсселя и Берлина, в котором Бавария находится сегодня.

Акцент в книге делается на системе распределения доходов, вынуждающей Баварию делиться собственными налоговыми поступлениями с менее успешными регионами. Так, в прошлом году Мюнхеном на эти цели было выделено 3,66 млрд евро, в текущем же году Баварии придется отдать 3,4 млрд евро – это составляет почти половину всего объема фонда для бедных регионов. Многие представители баварского политикума таким положением дел не удовлетворены и предлагают рефинансировать систему распределения финансов для того, чтобы необходимость финансирования отстающих земель исчезла. Объявление Баварией независимости, по мнению В. Шарнагля, стало бы в этой ситуации успешным проектом.

Еще один характерный пример сепаратизма в Европе – ситуация в Шотландии, где ухудшение социально-экономического положения значительно оживило стремления к независимости. Сегодня шотландский парламент, существующий уже 12 лет, имеет право решать некоторые внутренние проблемы, но внешняя политика и оборона остаются в компетенции Лондона. В январе 2012 г. первый министр Шотландии А. Салмонд заявил о планах превращения страны в суверенное государство, но его инициатива была заблокирована Лондоном. Однако уже в 2014 г. националистическая партия Шотландии, составляющая парламентское большинство в Эдинбурге, планирует провести референдум по вопросу отделения Шотландии от Великобритании. Вероятность такого сценария эксперты называют довольно высокой.

Что касается Украины, то сегодня большинство специалистов констатируют отсутствие весомых экономических предпосылок развития сепаратистских тенденций. В то же время тема большей самостоятельности регионов активно используется оппонентами в качестве политического инструмента. Дальнейшее же углубление кризисных тенденций в мировой экономике и ход украинского политического процесса может вновь актуализировать темы федерализации и сепаратизма, в связи с чем изучение соответствующего европейского опыта представляется сегодня вполне своевременным.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко зареєстрував у парламенті проект закону про внесення змін до ст. 1 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» (щодо обмеження торговельної площі місць торгівлі пивом, алкогольними напоями та тютюновими виробами) (реєстр. № 11232).

М. Томенко розповів, що під час зустрічей з киянами, особливо в спальних мікрорайонах, одна з головних проблем, на яку звертають увагу мешканці, – численні кіоски, у яких продаються алкогольні напої, а у вечірній та нічний час відбуваються голосні п'яні гуляння. «Київська громада давно вимагає від влади прибрати ці кіоски з житлових мікрорайонів, а особливо це стосується відкриття тих кіосків, що мають право на продаж алкогольних та слабоалкогольних напоїв, в тому числі пива», – наголосив М.Томенко. «Однак їх кількість останнім часом лише збільшується», – додав він.

Він також підкреслив, що визнає нагальну необхідність підтримки малого бізнесу та не заперечує проти малих архітектурних форм, але в них не повинні продаватися алкогольні напої і тютюн (*Сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 19.09*).

Протягом пленарних засідань 18 вересня 2012 р. Верховна Рада України ухвалила 14 законів та 14 постанов. З урахуванням пропозицій Президента України прийнято в цілому шість законів, два закони відхилено. 16 законопроектів прийнято за основу.

Прийнято ряд постанов про відзначення ювілейних та пам'ятних дат, обрання та звільнення суддів тощо. Ряд проектів законодавчих документів відправлено на доопрацювання, деякі відхилено (*Сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 19.09*).

Верховная Рада приняла изменения в календарный план, согласно которым отныне депутаты будут работать в пленарном режиме один день в неделю до исчерпания повестки дня. Глава фракции Партии регионов А. Ефремов пояснил, что в Украине продолжается избирательный процесс, до выборов осталось чуть больше месяца, и 340 из 450 депутатов сейчас к этому готовятся, а парламентарии не могут брать отпуск в предвыборный период.

Вместе с тем, комментируя изменения в календарный план, согласно которым до конца каденции парламентарии будут собираться лишь трижды, А. Ефремов отметил, что депутаты будут получать зарплату в соответствии с данными письменной регистрации в пленарный день и данными комитетов о

присутствии на заседаниях (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2012. – 18.09).

Депутаты Верховной Рады запретили проводить онлайн-трансляцию процедуры подсчета голосов на выборах.

Таким образом, соответствующий законопроект, что был внесен Н. Королевской, депутатами был отклонен – его поддержало только девять депутатов. Данный законопроект предусматривал осуществление онлайн-трансляции в Интернете процедуры подсчета голосов избирателей, равно как и самого процесса голосования.

Вместо данного законопроекта депутаты приняли законопроект об изменении закона, касающегося обеспечения прозрачности выборов. Данный документ предусматривает в случае невозможности провести онлайн-трансляцию самого процесса голосования на выборах записать голосование на жесткий диск, а затем передать его в ЦИК (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2012. – 18.09).

Верховна Рада України прийняла за основу проект закону про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України (щодо посилення відповідальності за посягання на честь і гідність людини).

Законопроектом пропонується доповнити Кримінальний кодекс України ст. 145¹ та 145², якими встановлюється кримінальна відповідальність за такі діяння, як наклеп та образа.

Крім того, повноваження щодо провадження досудового слідства у справах про такі злочини пропонується надати слідчим органів внутрішніх справ (зміни до ч. 2 ст. 112 Кримінально-процесуального кодексу України).

Відповідний законопроект зареєстровано за № 11013 (*Сайт Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>)). – 2012. – 19.09).

Народные депутаты Украины 18 сентября поддержали инициативу Кабмина увеличить расходы бюджета-2012 на заработную плату шахтерам в размере 2,1 млрд грн. «За» соответствующий законопроект проголосовал 261 парламентарий. Целью документа является обеспечение своевременной выплаты зарплат шахтерам, а также стабилизация работы угледобывающих предприятий и создание безопасных условий труда шахтеров.

Проект вызвал бурную дискуссию в зале. В частности, представители оппозиции обвинили парламентское большинство в попытках попиариться на прибавках к шахтерским зарплатам. В ответ лидер фракции Партии регионов А. Ефремов заметил, что «эти две области, о которых вы говорите, дают до 30 % доходов в Госбюджет, ...и если бы вы там побывали, вы бы

изменили свое мнение».

Верховная Рада также поддержала и другую инициативу Кабмина – о внесении изменений в Закон Украины «О статусе ветеранов войны, гарантии их социальной защиты» относительно участников боевых действий и инвалидов Великой Отечественной войны. Документ предполагает повышение размера пенсий ветеранов, а также распространение льгот, предусмотренных для ветеранов войны – инвалидов 1 группы, на ветеранов войны – инвалидов 2 и 3 групп и участников боевых действий по достижении ими 85 лет. Предполагается выделить из Госбюджета на реализацию инициативы порядка 300 млн грн (*Багнет (<http://www.bagnet.org>). – 2012. – 19.09*).

Верховная Рада приняла закон, предусматривающий надзор за производством в АПК.

Верховная Рада на вечернем пленарном заседании 18 сентября приняла Закон «О производстве и обороте органической сельскохозяйственной продукции и сырья». Документ подан группой авторов, в частности, народными депутатами Г. Калетником (фракция Партии регионов), Ю. Кармазиным (фракция НУ – НС), И. Шаровым (группа «Реформ ради будущего») и И. Кириленко (фракция БЮТ – Б).

В соответствии с текстом документа, предполагается инспектирование производства органической продукции и сырья в виде процедуры оценки соответствия фактического состояния требованиям, установленным этим законом, путем наблюдения за производством органической продукции (сырья). При этом система госнадзора должна обеспечить возможность отследить каждый продукт на стадиях производства, хранения, перевозки и реализации. Периодичность проверок определяется на основе степеней риска, установленных законодательством. Производство органической продукции и сырья исключает использование ГМО и их производных, а также химико-синтезированных веществ (*Багнет (<http://www.bagnet.org>). – 2012. – 19.09*).

Верховная Рада на вечернем пленарном заседании 18 сентября приняла поправки главы НБУ С. Арбузова в некоторые законодательные акты Украины относительно функционирования платежных систем и развития безналичных расчетов.

В соответствии с текстом документа, дается определение электронным деньгам, которые являются обязательством банка в электронной форме, используемом для расчетов между сторонами на основе договора.

Эмитентами электронных денег могут быть банки, деятельность которых будет контролировать НБУ. В законе предусмотрена ответственность за неправомерное использование электронных денег. Национальный банк Украины также получает право определять направления

развития рынка платежных систем в Украине. Кроме того, НБУ может, в соответствии с принятым законом, устанавливать максимальные суммы расчетов наличными деньгами для физлиц и юрлиц, а также для физлиц-предпринимателей.

Как отмечается в Пояснительной записке к закону, по статистическим данным НБУ, в Украине доминируют международные платежные системы (около 93 %), но только 0,8 % операций по карточкам, эмитированным украинскими банками, осуществляется за границей. При этом растут требования к украинским банкам в плане сумм гарантийных депозитов и комиссионных выплат, что приводит к дискриминационным тарифам на электронные платежи для Украины (*Багнет (<http://www.bagnet.org>). – 2012. – 19.09*).

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів рекомендує парламенту прийняти за основу й у цілому проект закону про внесення змін до ст. 13 Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (щодо першочергового безоплатного забезпечення санаторно-курортним лікуванням інвалідів війни).

Законопроект (реєстр. № 10532) пропонується внести зміни до ст. 13 Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», передбачивши право інвалідам війни з числа осіб, які брали безпосередню участь у бойових діях під час Великої Вітчизняної війни та війни з Японією, на забезпечення санаторно-курортним лікуванням першочергово з числа позачерговиків, що надасть можливість підвищити рівень соціального захисту інвалідів Великої Вітчизняної війни, підтримати здоров'я та моральних дух фронтовиків.

За висновком комітету, законопроект не потребує додаткового фінансування, оскільки не розширює кола осіб, які мають право на забезпечення санаторно-курортними путівками, а лише змінює черговість деяких категорій інвалідів війни.

Комітет також звернув увагу на те, що Головне науково-експертне управління апарату Верховної Ради України підтримує законодавчу пропозицію, спрямовану на посилення соціальної захищеності інвалідів війни з числа зазначених осіб, і вважає, що за результатами розгляду в першому читанні законопроект може бути прийнятий за основу (*Сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 19.09*).

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підтримує проект закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства.

На засіданні комітету зазначалося, що законопроект (реєстр. № 11037)

спрямований на посилення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері охорони довкілля. Зокрема, пропонується:

– збільшити розміри штрафів за порушення вимог законодавства у сфері охорони довкілля;

– змінити редакцію деяких статей з метою приведення їх у відповідність до вимог чинного законодавства;

– доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення новими статтями, встановивши адміністративну відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері охорони довкілля, які визначені останніми змінами та доповненнями до законодавчих актів з питань охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів.

Члени комітету вважають, що реалізація положень законопроекту сприятиме раціональному використанню й охороні навколишнього природного середовища, створенню більш ефективного механізму щодо припинення порушень вимог законодавства у сфері охорони довкілля та усунення їхніх негативних наслідків (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 19.09*).

Комітет з питань бюджету рекомендує парламенту прийняти за основу та в цілому проект закону про внесення змін до ст. 16 Бюджетного кодексу України.

Законопроект (реєстр. № 11220) розроблено з метою підвищення ефективності управління державним боргом та ліквідністю єдиного казначейського рахунку.

Законопроектом пропонується внести зміни до ст. 16 Бюджетного кодексу України щодо надання права уряду використовувати боргові інструменти, у тому числі збільшувати обсяги державних запозичень, у разі необхідності покриття тимчасових касових розривів державного бюджету для забезпечення виконання програм соціально-економічного розвитку та недопущення їх недофінансування протягом року за умови дотримання граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду.

Комітет звернув увагу на те, що Головне науково-експертне управління апарату Верховної Ради України у своєму експертному висновку в цілому погоджується з пропозиціями законопроекту та вважає, що для прийняття виваженого рішення було б логічним отримати відповідний експертний висновок уряду.

Також члени комітету зазначили, що Міністерство фінансів підтримує прийняття законопроекту та вважає, що його реалізація позитивно вплине на виконання державного бюджету в поточному та наступному роках (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 19.09*).

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної

діяльності рекомендує Верховній Раді повернути на доопрацювання проект закону про Державну службу правопорядку.

Законопроектом (реєстр. № 10579), поданим народними депутатами В. Грицаком та В. Коновалюком, пропонується на базі реформованих внутрішніх військ МВС України створити Державну службу правопорядку (ДСП), надавши їй повноваження оперативно-розшукового та розвідувального органу та суттєво розширивши при цьому її функції і повноваження.

Члени комітету, не заперечуючи необхідність подальшого реформування системи органів внутрішніх справ, висловили ряд зауважень та пропозицій до законопроекту.

На думку членів комітету, реалізація передбачених у законопроекті завдань призведе до необґрунтованого дублювання службою правопорядку функцій та завдань інших правоохоронних органів і нераціонального використання наявних сил та засобів. Зокрема, основні завдання ДСП будуть частково збігатися з завданнями, які покладено на Службу безпеки України, Міністерство оборони, Службу зовнішньої розвідки та інші державні органи.

Народні депутати також наголосили на тому, що наділення нового органу повноваженнями на проведення оперативно-розшукової діяльності не узгоджується зі ст. 9 Закону «Про оперативно-розшукову діяльність», якою чітко визначено перелік підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність (*Сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 19.09*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович дав старт початку будівництва лінії електропередач між Рівненською, Хмельницькою АЕС та підстанцією «Київська», яка дасть змогу максимально використовувати встановлені для цих електростанцій потужності.

Запуск будівництва, яке розпочалося в с. Наливайківка Макарівського району Київської області, відбувся в режимі відеоконференції з приміщення центрального диспетчерського залу НЕК «Укренерго» в Києві.

Президент подякував усім, хто долучився до реалізації цього проекту. «Створення проекту будівництва ліній електропередач, які забезпечують перетоки електроенергії з атомних електростанцій Хмельницької та Рівненської, – це завдання, виконання якого ми повинні завершити вже в 2014 р.», – наголосив В. Янукович.

Президент ознайомився з діяльністю НЕК «Укренерго» та системою управління об'єднаними енергетичними системами України. Директор НЕК «Укренерго» А. Ходаківський також продемонстрував на диспетчерському щиті майбутню лінію електропередачі між Рівненською та Хмельницькою АЕС з ПС «Київська» в загальній схемі об'єднаних енергетичних систем країни.

В. Януковичу також доповіли про хід реконструкції підстанцій «Київська», «Усатове» та «Сєверна» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 19.09).*

Електрометалургійні підприємства повинні виконувати взяті на себе інвестиційні та соціальні зобов'язання. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час наради з питань розвитку вітчизняних електрометалургійних підприємств 18 вересня.

«Сьогодні ми зібралися, щоб обговорити ключові питання розвитку електрометалургійних підприємств», – зазначив М. Азаров, відкриваючи нараду, додавши, що уряд стурбований ситуацією в цій галузі, зокрема в умовах складної економічної ситуації у світі. При цьому він наголосив, що для уряду важливо, щоб кожне підприємство працювало, виробляло конкурентоспроможну продукцію і забезпечувало заробітною платою людей.

«У галузі працюють тисячі людей, а продукція цих підприємств є основою сучасного металургійного виробництва пріоритетних галузей української економіки: спеціальна сталь для атомної, космічної, хімічної промисловості», – підкреслив глава уряду.

Разом з тим, як акцентував увагу М. Азаров, приймаючи рішення щодо надання пільгових тарифів для електрометалургійних підприємств, необхідно враховувати інтереси економіки в цілому, оскільки вони є досить затратними, а також потрібно перевірити виконання зобов'язань власників підприємств, зокрема щодо здійснення робіт з енергозбереження та енергоефективності, їхньої подальшої перспективи з модернізації, зниження споживання електроенергії і т. ін.

Крім того, Прем'єр-міністр зазначив, що прийняття рішення з надання преференцій електрометалургійним підприємствам має виходити з позиції врахування інтересів бізнесу, уряду, трудових колективів. «На прийняття рішення необхідно виходити саме з цієї позиції – не може бути вулиці з одностороннім рухом», – зазначив глава уряду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 18.09).*

Уряд підтримує розвиток підприємництва, покращуючи умови ведення бізнесу. При цьому уряд очікує від бізнесу підвищення соціальної відповідальності та збільшення інвестицій у розвиток українських підприємств. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання Кабінету Міністрів.

При цьому він зазначив, що в Україні постійно ведеться кропітка робота, спрямована на покращення умов для ведення бізнесу: знижуються податки, зменшується регуляторний тиск.

За словами Прем'єр-міністра, уряд підтримує відкритий діалог з профспілками та роботодавцями. «Ряд підприємств опинилися в скрутній ситуації. Ми оперативно розглядаємо проблеми кожного такого підприємства

і знаходимо рішення. Разом з тим, ми виходимо з того, що держава повинна розглядати будь-яку допомогу вітчизняним виробникам як інвестицію не тільки з економічної точки зору, а й із соціальної», – наголосив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2012. – 19.09).

Прем'єр-міністр України М. Азаров закликав членів уряду та голів облдержадміністрацій задіяти всі резерви для достойного соціального забезпечення ветеранів. На цьому він наголосив під час засідання Кабінету Міністрів.

«На минулому засіданні уряду ми затвердили план заходів з підготовки відзначення у 2015 р. 70-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр. Я звертаюсь до членів уряду та голів облдержадміністрацій: у рамках цієї роботи потрібно ще раз подивитися, чи всі можливі резерви ми задіяли, щоб поліпшити життя, забезпечити достойне пенсійне, соціальне та медичне забезпечення цим заслуженим людям», – наголосив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2012. – 19.09).

18 сентября Минфин провел очередной аукцион по размещению облигаций внутреннего госзайма (ОВГЗ). В результате в бюджет поступило 414,3 млн грн под 14,3 %, сообщает сайт ведомства.

Минфин предлагал две серии стандартных облигаций с датой погашения 02.08.2017 г. и 22.05.2019 г. Продать удалось только семилетние бумаги.

«Данное размещение имеет мало отношения к рынку облигаций, по крайней мере до тех пор, пока эти бумаги вдруг не появятся на вторичном рынке. Но пока все выпуски данных бумаг остаются в тени и не повторяют точно судьбу НДС-облигаций, выброшенных на рынок с дисконтом сразу после своего появления», – комментирует сделку С. Фурса, специалист отдела продаж долговых ценных бумаг Dragon Capital (*LB.ua / Экономика (http://economics.lb.ua)*). – 2012. – 18.09).

Делегация Гостаможслужбы во главе с председателем ведомства И. Калетником с рабочим визитом посетила румынских коллег.

В Бухаресте во время встречи с председателем Национальной таможенной администрации Румынии Д. Фроней И. Калетник отметил важность сотрудничества между таможенниками двух стран. «Товарооборот между Украиной и Румынией за восемь месяцев 2012 г. уже составил около 1 млрд долл. США. Таможенную границу пересекло почти 800 тыс. транспортных средств и 2 млн т грузов. Поэтому нам нужно очень серьезно работать над развитием инфраструктуры пунктов пропуска. Программы Евросоюза в этом направлении имеют существенный прогресс, технические вопросы согласованы», – отметил председатель Гостаможслужбы

И. Калетник (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 19.09).

Коштів на оновлення залізничного пасажирського рухомого складу немає. Про це заявив віце-прем'єр-міністр, міністр інфраструктури Б. Колесніков у Берліні, де відвідав виставку InnoTrans-2012, йдеться в повідомленні Мінінфраструктури. «Уже зараз Україні необхідно 100–120 поїздів дальнього сполучення та 300–350 електричок. Останні ми отримали ще до Олімпіади в Москві, тож вони вже застарілі й необхідно купувати нові», – зазначив Б. Колесніков.

Утім, за його словами, пасажирські приміські перевезення – збиткові. «Торік із 330 млн пасажирів українська залізниця перевезла 260 млн безкоштовно», – сказав Б. Колесніков.

Крім того, віце-прем'єр-міністр додав, що в Україні найнижчі ціни на проїзд залізницею. При цьому спостерігається дуже низька продуктивність праці через відсутність машинних механізмів, які дають змогу виконувати роботу набагато ефективніше (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 19.09).

Высшие учебные заведения смогут самостоятельно управлять заработанными финансовыми средствами в соответствии со своими потребностями. Об этом заявил вице-премьер, министр социальной политики Украины С. Тигипко, выступая перед профессорско-преподавательским составом и студентами Национального авиационного университета.

«Предусматривается, что все заработанные высшим учебным заведением деньги, кроме средств, полученных от государственного заказа, можно будет размещать на счетах банков и самостоятельно управлять ими. Это будут деньги вуза», – сказал С. Тигипко.

Он подчеркнул, что заработанные деньги вузы смогут направлять на заработную плату преподавателей, ремонт общежитий и другие нужды.

Вице-премьер выразил надежду, что проект закона о высшем образовании будет в ближайшее время окончательно доработан и направлен на рассмотрение в Верховную Раду (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 19.09).

Береговский районный совет в Закарпатской области предоставил венгерскому языку статус регионального.

Как пояснил глава Демократического союза венгров Украины, мэр города Берегово И. Гайдош, отныне пленарные заседания сессий Береговского районного совета будут сопровождаться синхронным переводом, а решения будут издаваться на двух языках. Венгерский язык будет использоваться в делопроизводстве и документации исполкома

районного совета, и в работе официальных собраний. Дублироваться на венгерском будут наименования Береговского райсовета и исполкома. Тексты объявлений и сообщений будут на двух языках (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2012. – 19.09).

Украинский суд обязал Украину выплатить России 3 млрд. Хозяйственный суд Киева частично удовлетворил иск Минобороны РФ к Кабмину по долгу корпорации «Единые энергетические системы Украины» и обязал правительство Украины выплатить российской стороне 3 млрд 113 млн 53 тыс. 506 грн. «Суд решил иск удовлетворить частично. Исковое требование Минобороны Российской Федерации к Кабинету Министров Украины, Госказначеству Украины в части взыскания 3 млрд 113 млн 53 тыс. 506 грн 26 коп. удовлетворить. А в остальных исковых требованиях отказать. Взыскать из госбюджета Украины путем бесспорного списания Государственной казначейской службой Украины с любого счета, выявленного во время выполнения решения суда, в пользу Минобороны РФ задолженность 3 млрд 113 млн 53 тыс 506 грн 26 коп. А также судебный сбор в сумме 61 тыс. 862 грн 74 коп.», – зачитал решение судья А. Ивченко.

Судья подчеркнул, что решение суда вступает в силу в случае, если не будет подана апелляционная жалоба. В случае же рассмотрения такой жалобы и подтверждения данного решения суда, оно вступает в силу после решения апелляционной инстанции.

Напомним, 5 сентября Российская Федерация (в лице Министерства обороны РФ), несмотря на предварительные договоренности, выставила Украине (в лице Кабмина) исковую претензию размером в 3,2 млрд грн по долгам корпорации ЕЭСУ, которой в свое время руководила экс-премьер Ю. Тимошенко.

Минобороны РФ обратилось в Хозяйственный суд Киева с иском о выплате правительством Украины 3 млрд 239,45 млн грн по делу корпорации ЕЭСУ. Российская сторона потребовала привлечь в качестве ответчика Кабмин и Госказначейство. ЕЭСУ в деле фигурирует в качестве третьего лица на стороне ответчика (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2012. – 19.09).

ПОЛІТИКА

Партия УДАР обеспокоена непубличным характером работы над проектом Государственного бюджета на 2013 г. Об этом заявил лидер партии В. Кличко, сообщает пресс-служба УДАРа.

Он отметил, что такого еще не было, чтобы даже после специального заседания Кабинета Министров по бюджету министры не смогли назвать ключевые параметры документа и базовые показатели, на которых он формировался. Политик считает, что украинскому парламенту не стоит

голосовать за нереалистичный бюджет (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 19.09).

Депутаты от Объединенной оппозиции готовят представление в Конституционный Суд относительно законопроекта о клевете и оскорблении. Об этом заявил народный депутат от «БЮТ – Батьківщина» Р. Забзалюк в эфире 5 канала. Ранее объединенная оппозиция «Батьківщина» сделала заявление, в котором сообщила, что принятие изменений в Уголовный и Уголовно-процессуальный кодекс в части ужесточения ответственности за клевету ставит крест на нормальном функционировании средств массовой информации в Украине (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 19.09).

Принятый в первом чтении законопроект об усилении ответственности за посягательство на честь, достоинство и деловую репутацию человека призван бороться со «сплошной заказухой» в отечественных СМИ. Об этом заявил лидер КПУ П. Симоненко, сообщает издание ГолосUA.

«В одном случае это делается, чтобы оскорбить и унижить человека, раздавить и уничтожить его, оклеветать. И, к сожалению, собственники СМИ делают это руками журналистов. То есть сплошная “заказуха” среди сегодняшней прессы должна иметь свой предел», – отметил П. Симоненко. Он также выразил беспокойство тем фактом, что информационное пространство в Украине превратилось в определенную территорию, где «верстают» информацию.

Вместе с тем лидер КПУ подчеркнул, что он категорически против «решения вопросов» подобными методами. «Власти должны думать не о том, как сажать журналистов, а о том, как создать все возможности работать в условиях свободы слова, свободы творчества, поскольку ни первого, ни второго на сегодняшний день у украинских журналистов нет», – сказал он (*Подробности* (<http://podrobnosti.ua>). – 2012. – 19.09).

Футболист А. Шевченко заявляет, что не отримувал гроші від Н. Королевської, а сам витратив на партію «Україна – Вперед!» 10 млн грн.

Про це він сказав в інтерв'ю агенції AFP, яке наводить The Daily Star.

«Партію фінансуємо я, Н. Королевська і її заступник Є. Суслов наряду з іншими нашими товаришами та членами», – сказав він. А. Шевченко також зізнався, що політика для нього є дуже серйозною справою (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2012. – 19.09).

Печатки 49 партій із 87, які є в комісіях, в одному офісі – КВУ.

Під час жеребкування щодо дільничних виборчих комісій буде повний безлад. Про це заявив глава Комітету виборців України О. Черненко, якого цитує Gazeta.ua.

Він підкреслив, що проблема щодо формування дільничних виборчих комісій все ще залишається. Вона стала актуальною ще при формуванні окружних виборчкомів, але зараз ситуація трохи змінилася.

«Зараз у питаннях дільничних комісій ситуація з точки зору технології жеребкування трохи краща. Тобто жеребкування буде загальним, воно не проходить окремо по кожній комісії. Буде так, як кандидати-мажоритарники, або партії подавали своїх людей у комісії: у кожній комісії хтось подав першим – у того і номер перший, в іншу комісію та ж партія подала третьою – у неї номер третій. Це дуже складна технологія», – пояснив він.

«У дільничних комісіях так само будуть технічні партії. Знову партії, які висунули одного кандидата в одному з округів отримують право в кожному дільничну комісію по всій Україні подавати своїх представників і вони вже їх подали. І є дуже велика ймовірність того, що вони знову потрапляють у комісії», – зазначив О. Черненко. Глава КВУ наголосив, якщо партія отримала квоту – вона одразу проводить зміну цих людей у комісіях.

«Є неофіційна інформація, що з 87 партій, які мають право подавати людей у комісії, печатки 49 містяться в одному офісі», – розповів О. Черненко. «Зараз, крім цих партій, у кожному комісію можуть подати своїх представників і кандидати-мажоритарники. Відповідно, 87 партій плюс мажоритарники», – уточнив він. «Ясна річ, що всі подавати не будуть, але теоретично можна припустити, що на одну комісію може бути подання більше 100 членів на 21 необхідних членів комісії». Тому очікуємо дуже великий безлад із цим жеребкуванням», – підсумував глава КВУ (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 18.09).

Если бы парламентские выборы состоялись в ближайшие выходные, то в парламент прошли бы пять политических сил.

Об этом свидетельствуют данные социологического исследования «Новый парламент: электоральные ожидания», проведенного Институтом исследований регионального развития Украины с 1 по 10 сентября. Респондентов просили ответить на вопрос: «Если бы выборы в Верховную Раду состоялись в следующее воскресенье, за какую из партий Вы бы проголосовали?»

По словам руководителя социологических проектов Института В. Землякова, лидером избирательной кампании по-прежнему является Партия регионов, за которую готовы проголосовать 23,8 %. На втором месте находится партия УДАР В. Кличко, которая смогла заручиться поддержкой 15,7 %. Стабильно высокие рейтинги у коммунистов и объединенной оппозиции – соответственно 9,5 % и 14,6 %. Согласно данным социологии, проходит в парламент и партия Н. Королевской «Украина – Вперед!», которую

поддерживают 6,5 % избирателей.

При этом социологи отмечают, что результаты опроса свидетельствуют об усталости украинцев от старых политических субъектов, презентующих политику и политиков уже прошлой эпохи.

По словам представителя Фонда «Общественная безопасность» Ю. Гаврилечко, ни рекламные ролики партии власти «Руїну подолано! Стабільність досягнуто», ни реклама оппозиции не дают ответа на вопрос, как изменится страна в случае прихода их к власти.

«После объединения БЮТа и «Фронту змін» и фактического самоуничтожения партии С. Тигипко «Сильная Украина» образовалось свободное электоральное поле, которое не может быть долго пустым.

Именно на этом поле и работают новые политические силы – партии УДАР В. Кличко и «Украина – Вперед!» Н. Королевской. И избиратели, которые хотят видеть третью силу в украинской политике, больше тяготеют к этим политическим образованиям», – считает Ю. Гаврилечко.

Поскольку количество неопределившихся составляет сегодня около 19 %, то у новых политических сил есть ресурс для увеличения рейтинга. «Для этого им нужно работать над тем, чтобы повысить явку на выборах и мотивировать избирателей прийти и проголосовать», – уверен политолог

Всего было опрошено 1600 респондентов, предельная ошибка репрезентативности исследования не превышает 3,0 % (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 19.09).

ЕКОНОМІКА

С июля по середину сентября на экспорт из Украины поставлено 4,39 млн т зерна, против 2,74 млн т за этот же период в 2011 г., сообщило Министерство аграрной политики и продовольствия Украины. В частности, с начала сезона на экспорт оформлено 2,13 млн т пшеницы, 1,25 млн т кукурузы и 959,1 тыс. т ячменя.

Только в августе Украина отгрузила на внешние рынки 1,78 млн т зерна. Всего за два с половиной месяца украинские зернотрейдеры экспортировали уже более половины годового объема экспорта пшеницы, указанного в меморандуме.

Отметим, 4 сентября 2012 г. представители Минагрополитики Украины и участники зернового рынка утвердили объем экспорта зерна на 2012/13 маркетинговый год, при котором правительство гарантирует не ограничивать его вывоз – 19,4 млн т, в т. ч. 4 млн т пшеницы и 3 млн т ячменя. Чтобы замедлить темпы экспорта, в министерстве предлагают установить не только годовые, но и ежемесячные квоты на вывоз.

По оценкам экспертов, начиная с ноября – декабря текущего года, ежемесячный экспорт пшеницы из Украины вряд ли будет превышать 100 тыс. т (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 19.09).

«Укравтопром» – за введення спеціального мита та утилізаційного збору.

«Асоціація “Укравтопром” вважає за доцільне одночасне введення спеціального мита на імпорт автомобілів і утилізаційного збору, – про це на круглому столі повідомив віце-президент “Укравтопрому” Ю. Хазан. І спецмито, і утилізаційний збір – необхідні заходи, і одне не скасовує інше».

Ю. Хазан підкреслив, що ці заходи повинні бути використані в комплексі з іншими заходами в рамках цілісної програми з підтримки вітчизняної автомобільної промисловості, в яку також мають увійти такі заходи, як стимулювання попиту на автомобілі за допомогою підтримки автокредитування, здешевлення організації виробництва в Україні, підвищення привабливості інвестицій у галузь.

У свою чергу голова ради «Укравтопрому», голова наглядової ради автозаводу «Єврокар» О. Боярин підкреслив, що утилізаційний збір у цілому розрахований на вирішення екологічних проблем утилізації автомобілів, що виробили свій ресурс і яких в Україні значна кількість. Він додав, що разом з запровадженням збору влада має розробити концепцію створення в Україні мережі утилізаційних центрів.

Як повідомлялося, 3 вересня Кабінет Міністрів зобов'язав імпортерів російських автомобілів і автобусів забезпечити їхню утилізацію.

«Укравтопром» заявив, що це рішення непродумане, оскільки постанова не вводить ніяких податків чи зборів, а встановлює вимогу до імпортерів автомобілів, причому тільки вироблених у Росії, самостійно забезпечити утилізацію автомобілів, що ввозяться після виведення їх з експлуатації, або підписати відповідний договір з певними компаніями. При цьому, на думку асоціації, збір повинен вводитися на імпортні авто незалежно від країни їхнього походження.

3 вересня Росія ввела утилізаційний збір на поставлені в країну, у тому числі з України, колісні транспортні засоби.

На початку червня Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі прийняла рішення про введення спеціального мита на імпорт автомобілів (за даними імпортерів, його розмір 6,46–15,1 %), але це рішення досі не опубліковано і не набрало чинності, оскільки не погоджене з необхідними відомствами (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 19.09).

Європейський банк реконструкції та розвитку вирішив надати компанії «Вітряний парк “Новоазовський”» кредит до 48,8 млн євро. Про це повідомив представник київського офісу Європейського банку реконструкції та розвитку. Дане рішення ухвалене Радою директорів банку 18 вересня.

Дане фінансування дасть змогу позичальнику добудувати й ввести в експлуатацію 32,5 МВт додаткових потужностей на вже існуючій вітряній

електростанції в Донецькій області.

Як повідомлялося, перші 10 вітроустановок загальною потужністю 25 МВт «Вітряний парк “Новоазовський”» заустив у липні 2011 р. (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*. – 2012. – 19.09).

Компанія Д. Фірташа «Газтек» перемогла в приватизаційному конкурсі з продажу 23,4 % акцій компанії «Волиньгаз». «Газтек» заплатив за пакет 25,05 млн грн, при початковій ціні у 24,3 млн грн.

Також на 23,4 % акцій «Волиньгазу» претендувало ТОВ ІК «Фінлекс-Інвест», однак після трох кроків підвищення ціни воно відмовилося від боротьби. Після цієї купівлі «Газтек» сконцентрував у своїй власності 37,86 % акцій «Волиньгазу», адже до конкурсу цій компанії вже належало 14,44 % акцій облгазу (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 19.09).

Український ринок автопродаж, незважаючи на 12 % падіння в серпні, займає 12 місце в Європі.

Незважаючи на слабку динаміку, в серпні українські дилери реалізували 18,5 тис. автомобілів, оказавшись по цьому показателю невелико впереди Польщі, де було продано 18,09 тис. транспортних засобів.

Глобальних змін у топ-10 основних ринках в Європі не відбулося, але результати окремих європейських країн дуже погані. Наприклад, Франція втратила 11 % ринку, Німеччина – 4,7 %, Італія – 20 %, Нідерланди – 15 %, Швеція – 14 %, Португалія – 33 %, Румунія і Греція – більше 40 %. В цілому спад в серпні становить 67 тис. автомобілів.

В той же час в Росії був зафіксований найкращий за всю історію результат – 241 тис. проданих автомобілів – що дозволило їй стати найбільшим авторинком в Європі. За нею йдуть Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія, Іспанія, Нідерланди, Бельгія, Австрія і Швейцарія.

Нагадаємо, автопроизводители і імпортери прогнозують, що в 2013 г. в Україні знову почнуть рости автопродажі. До кризи автопродажі в Україні щорічно збільшувалися на 30–40 % і досягли максимального показателя в 623 тис. в 2008 г. Однак в 2009 г. в час кризи ринок впав більше ніж на 70 % і так і не відновився (*LB.ua / Економіка (http://economics.lb.ua)*. – 2012. – 19.09).

Швидкі темпи зростання врожайності кукурузи в Україні дають підстави передбачати, що в найближчі роки країна вийде на друге місце серед найбільш продуктивних постачальників цієї культури. Таке висновок висловив президент асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» (УКАБ) А. Лиситса.

«Если посмотреть на рост урожайности за последние 10 лет, то, например, по кукурузе Украина имеет первое место в мире среди основных стран-экспортеров. Каждый год за последние 10 лет в Украине увеличивается урожайность кукурузы на 230 кг/га. Ни в одной другой стране мира этого не происходит. Если эта тенденция сохранится в последующие 10 лет, то урожайность кукурузы вырастет минимум еще на 2,5 т/га, а это означает, что Украина может занять второе место в мире по экспорту кукурузы», – подчеркнул он.

Кроме того, по его словам, ежегодно увеличивается урожайность пшеницы на 68 кг/га, подсолнечника – 55 кг/га, сои – 68 кг/га.

Крупнейшим мировым поставщиком кукурузы на внешний рынок на сегодня являются США. В число лидеров также входят Аргентина и Бразилия (*LB.ua / Экономика (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 19.09*).

Доходы газет от рекламы с учетом инфляции снизились до уровня 1950 г. Об этом пишет блог Business Insider со ссылкой на исследователей М. Перри и Б. Гросса, которые оценили рекламные доходы печатных и онлайн изданий за последние 60 лет. Резкое падение рекламных доходов наблюдается уже семь лет. Причем лишь немногим лучше выглядят рекламные доходы онлайн изданий.

Доходы газетного бизнеса находились на пике в 2000 г. Напомним, доходы от рекламы в газетах Украины сократились на 17,2 %, до 600 млн грн в 2011 г., в журналах – возросли на 9,9 %, до 830 млн грн, а в Интернете возросли сразу на 39 %, до 285 млн грн (*LB.ua/Экономика (<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 19.09*).

Український ринок має величезний потенціал, а держава поступово розв'язує проблеми й створює умови для подальшої економічної діяльності. У цьому зв'язку польський бізнес має позитивні очікування. Таку думку висловив голова Польсько-української господарчої палати (PUIZBA), экс-міністр економіки РП Я. Пехота.

«Польський бізнес переконаний, що Україна в перспективі є привабливим партнером і не має наміру виводити звідси свої активи», – зазначив Я. Пехота. Водночас Я. Пехота зауважив, що господарча палата отримувала сигнали від польського бізнесу про спроби рейдерських захоплень певних активів, нарікання на органи юстиції в Україні. Проте, на його переконання, останнім часом в Україні спостерігається позитивна динаміка.

«Якщо узагальнити, то тут видно позитивну динаміку. Позитивним явищем є новий Податковий і Митний кодекси, відкритість органів української адміністрації для спілкування з польськими підприємцями», – наголосив экс-міністр. Він додав, що, за його спостереженням, «покращується загальний клімат і спосіб спілкування влади з бізнесом».

РUIZBA є одним з організаторів XI Українсько-польського економічного форуму, який відбудеться 20 вересня в Києві за участі Президентів В. Януковича і Б. Коморовського (*Укринформ* (<http://www.ukrinform.ua>). – 2012. – 19.09).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Вторая волна мирового экономического кризиса идет в Украину, и власть должна принять все меры, чтобы его последствия оказались минимальными. Об этом заявил Премьер Н. Азаров, напомнив, что экономика страны за два последних года после серьезного падения в 2009 г. возросла на 12,5 % и почти вернулась на докризисный уровень 2008 г.

Причины наших проблем очевидны: экономика Украины слишком открытая, то есть зависящая от состояния мировой и, прежде всего, европейской экономики, куда мы экспортируем свои металл и продукты химпрома (это дает более 30 % наполнения бюджета), а за рубежом сейчас мало строят, спрос на наш металл снизился.

По данным Госстатистики, чугуна в августе произведено на 10 % меньше, чем год назад, стали – на 8,2 % меньше, труб – на 22,1 %. В целом промышленность показала снижение: к августу 2011 г. – на 4,7 %, а за восемь месяцев к аналогичному периоду 2011 г. – на 0,4 %.

Уже пошли разговоры об очередном «2008 годе», но, по мнению экспертов «Сегодня», ситуация не будет такой катастрофической. К примеру, инфляция-2008 составила 22,3 %, сейчас у нас дефляция 0,3 %, а в 2013 г., по прогнозам экспертов, будет 7–8 % (Кабмин считает, что и того меньше – 5,9 %). Производство в 2008 г. сократилось от 10 % (металлургия) до 25 % (машиностроение) и как следствие – массовые увольнения. За ноябрь 2008 г. уволили более 100 тыс. человек, в основном в тяжелой промышленности. Сейчас массовые увольнения не прогнозируются, по самому пессимистическому сценарию, возможен перевод части работников на неполную неделю в «тяжелых» отраслях. В 2008 г. гривня рухнула на 60 % – с 5,05 до 8 грн/долл. При этом в 2006–2008 гг. банки выдали много долларовых кредитов населению, заемщики оказались не в состоянии их выплачивать, властям пришлось продавать им доллары по спецкурсу (5,5–6 грн). Сейчас ожидают девальвацию гривни максимум на 12 % (до 9 грн/долл.), а долларовые кредиты населению запрещены. Почти все ранее выданные кредиты выплачены, кроме ипотеки.

«Кризис – это резкое изменение основных макроэкономических показателей – ВВП, промпроизводство, курс нацвалюты. Никаких резких колебаний по ним в Украине нет. И вряд ли будут», – считает экономист В. Лисицкий. Хотя, по его прогнозам, в октябре – декабре нас ждет увеличение дефицита бюджета примерно на 1 млрд долл. (на 9–10 %) из-за

закупок к зиме российского газа. В то же время А. Жолудь (МЦПИ) говорит, что Украина с начала года находится в вялотекущем экономическом кризисе, но предприниматели готовы к постепенному затягиванию поясов себе и работникам до лучших времен. А вот президент Украналитцентра А. Охрименко объясняет падение промпроизводства тем, что в прошлом году мы много строили к Евро-2012, был нужен металл, в нынешнем – меньше, а спрос на него за рубежом стабильно низок уже два года. Делать что-то правительству надо, но без паники.

Мнения оппозиционных и провластных депутатов-экономистов по поводу второй волны кризиса диаметрально противоположны. Так, К. Ляпина (НУ – НС) согласна, что до 20 % падения промпроизводства 2008 г. далеко, но и роста тоже долго не будет, а это постепенно приведет к упадку внутреннего рынка и девальвации гривни на 80–90 коп., причем вскоре после выборов (по ее мнению, до 9 грн), потому что экспортерам надо уменьшить потери от снижения экспорта и повысить конкурентоспособность за счет дешевизны.

А. Плотников (ПР), наоборот, уверен: сейчас ситуация под контролем Кабмина, в отличие от 2008 г., когда правительство Ю. Тимошенко действительно «проспало» кризис и это усугубило его последствия. «То, что упало промпроизводство, это ненормально, но это не кризис. Мы ощущаем спад, вызванный рецессией мировой экономики, от него никуда не деться, но потрясений в стране не ждите, в том числе и гривни, курс на следующий год максимум 8,2 грн/долл.», – уверен А. Плотников (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 19.09).

Инфляция в Украине до конца года возрастет, однако все равно останется небольшой.

Такой прогноз делает аналитик «Эрсте Банка» М. Заблоцкий. По его словам, рост потребительских цен сдержит неплохой урожай зерновых, овощей и картофеля.

«До конца года следует ожидать увеличения инфляции на фоне несколько худшего урожая зерновых, чем в прошлом году. Но риски роста цен до конца года ниже, чем мы оценивали раньше. Сбор урожая зерновых, который пострадал от холодной погоды в феврале, более высокий, чем ожидалось. Пока что мы оставляем наш прогноз роста цен до конца года без изменений на уровне 3 %, однако можем скоро пересмотреть прогноз вниз», – отметил он.

Напомним, в правительстве ожидают, что урожай зерна в 2012 г. составит 46–46,5 млн т зерна. Это значительно меньше, чем в прошлом году (56,7 млн т), но все равно будет одним из самых лучших урожаев в истории независимой Украины.

По итогам января – августа в Украине зафиксирована дефляция (снижение потребительских цен) на уровне 0,4 %. При этом в бюджете прогноз инфляции на год заложен на уровне 7,9 % (*LB.ua / Экономика*

(<http://economics.lb.ua>). – 2012. – 19.09).

Рост уровня финансовых активов, наметившийся в процессе восстановления после финансового кризиса 2007–2008 гг., в прошлом году неожиданно остановился. Так, в 2011 г. уровень чистых финансовых активов на душу населения возрос всего на 0,6 % по сравнению с 7,8 % и 9,7 % по итогам 2009 и 2010 гг., что следует из опубликованного компанией Allianz обзора Global Wealth Report, в котором рассматривается уровень благосостояния населения в более чем 50 странах.

Данная тенденция вызвана, в первую очередь, низкими темпами роста валового объема финансовых активов. Несмотря на то что в минувшем году уровень финансовых активов граждан по всему миру составил 103,3 трлн евро – в том числе благодаря слабости евро – темп роста составил всего 1,6 %, а в исчислении на душу населения – 0,8 %.

Комментируя данную ситуацию, главный экономист Allianz SE М. Хайзе отметил: «Совершенно очевидно, что состояние неопределенности, низкие процентные ставки и кризис европейской валюты сказались на динамике роста активов. Вкладчики становятся основными жертвами отсутствия реального прогресса в оздоровлении финансовых рынков и решении проблемы с кризисом евро».

Тем временем экономики развивающихся стран Латинской Америки, Азии и Восточной Европы, напротив, демонстрируют рост, который трудно назвать вялым. С начала нового тысячелетия доходы по вкладам в этих странах растут стабильно и невероятно быстрыми темпами: ежегодный рост объема чистых финансовых активов на душу населения в среднем превышает 10 %. И хотя финансовый кризис 2007–2008 гг. не мог не оставить свой след в регионе, рост был довольно активным и варьировался на уровне 7–10 % (*BIN.ua* (<http://bin.ua/news>)). – 2012. – 18.09).

Министры иностранных дел 11 стран-членов ЕС представили доклад о путях выхода из кризиса, сообщает Deutsche Welle.

Так называемая «Группа для будущего Европы» была создана по инициативе главы МИД ФРГ Г. Вестервелле. В нее вошли также главы внешнеполитических ведомств Франции, Италии, Австрии, Португалии, Испании, стран Бенилюкс, а также Дании и Польши.

Представляя в Берлине итоги работы группы министров, Г. Вестервелле подчеркнул, что во времена глобализации было бы нелепо делать ставку на национальные, а не на общеевропейские приоритеты. Основные выводы, представленные в докладе, касаются роли Еврокомиссии и Европарламента в процессе выхода из кризиса. В частности, по мнению авторов доклада, полномочия Еврокомиссии должны быть расширены. Демократический контроль, осуществляемый национальным и европейским парламентами, должен быть усилен. Для этой цели министры предлагают создать в

Европарламенте особый орган, в который войдут представители стран еврозоны, а также других стран-членов ЕС.

Кроме того, из Европейского стабилизационного механизма (ESM), считают авторы доклада, должен быть создан Европейский валютный фонд, который со временем будет осуществлять функции МВФ. «Если мы хотим проевропейских решений, мы должны создать проевропейский климат», – заявил Г. Вестервелле.

Ранее заместитель главы Международного валютного фонда Чжу Минь на Всемирном экономическом форуме в Шанхае выразил уверенность, что кризис еврозоны еще далек от завершения. Вместе с тем он отметил важность сохранения веры в способность Европы решать проблемы (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 19.09*).

США не смогут решить свои экономические проблемы третьим раундом программы количественного смягчения QE3, но навредят развивающимся экономикам.

Об этом заявил министр финансов Бразилии Г. Мантега на встрече с министром финансов Франции П. Московичи. «Не думаю, что эта программа позволит решить множество проблем США, зато она способна причинить множество неприятностей развивающимся государствам», – отметил он.

Г. Мантега отметил, что эта программа приведет к снижению курса доллара по отношению к другим валютам, что ударит по экспортной конкурентоспособности развивающихся стран, в том числе Бразилии. Кроме того, девальвация американской валюты снижает стоимость долларовых резервов стран.

Напомним, QE3 заключается в выкупе до конца сентября ипотечных облигаций на 23 млрд долл., а с октября – по 40 млрд долл. каждый месяц. Фактически речь идет о безналичной эмиссии доллара, которая, однако, направлена не на финансирование бюджетного дефицита, а на понижение ставок в экономике, что должно стимулировать кредитную активность и потребительские траты.

Курс гривни, в отличие от курса бразильского реала, является фиксированным и привязан к доллару. Поэтому украинская валюта будет ослабляться вместе с долларом, что, наоборот, должно повысить экспортную конкурентоспособность страны. Поэтому Украина может выиграть от QE3 (*Finance.ua (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 19.09*).

Уряд Греції знову уріже бюджетні витрати на 12 млрд євро. За попередніми даними, таке рішення офіційні Афіни можуть ухвалити вже 23 вересня. На затягуванні пасків наполягають кредитори – ЄС, Європейський центробанк і МВФ.

Вони погрожують не надавати країні нового траншу у 31,5 млрд євро. За прогнозами аналітиків, Еллада у чергове погодиться на умови позичальників. Це означає, що пенсійний вік у Греції зросте з 65 до 67 років, а зарплати та пенсії знову скоротять (*Український Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2012. – 19.09).

Поразивший Испанию финансово-экономический кризис усилил сепаратистские настроения на окраинах страны. Сепаратисты Каталонии, Страны басков, Галисии и других регионов обвиняют в кризисе Мадрид и требуют независимости.

Антикризисные меры жесткой бюджетной экономии, которые правительство Испании обязало принять 17 администраций автономных областей, вызвали недовольство и оживили движение за независимость в ряде окраинных регионов. Особо активизировались сторонники суверенитета Каталонии, расположенной на северо-востоке страны. 11 сентября в ее столице Барселоне прошла манифестация сепаратистов с участием 1,5 млн человек.

Основные тезисы каталонских сепаратистов: «Мадрид нас грабит» и «Каталония не может развиваться в составе Испании». Подобные утверждения опровергает профессор экономики Мадридского автономного университета Х. Рага. В интервью DW ученый заявил, что каталонская администрация «тратит значительно больше, чем позволяют собираемые ею налоги». Отсюда и долги, которые достигли 48 млрд евро. Это самый высокий показатель региональной задолженности в Испании.

Политический аналитик, президент медиагруппы Libertad Digital Федерико Х. Лосантос считает, что правительство более не должно идти на поводу у сепаратистов. Выход Каталонии из состава государства, по его мнению, возможен. При этом Испания ничего не теряет, а вот Каталония лишится многого, считает эксперт. И в первую очередь, испанского рынка, на котором реализуется 90 % каталонских товаров. По мнению политолога, многие испанцы были бы рады, если бы им больше не пришлось «кормить» сепаратистов.

Аналитики отмечают, что сепаратизм приобретает экстремистские формы и в Андалузии, на юге Испании. Помимо прославления «великой андалузской нации», радикалы захватывают земельные участки, грабят банки и магазины. Ожилились сепаратистские настроения на Канарских островах, в Валенсии и Арагоне, хотя, по признанию экспертов, там они не находят особой поддержки у населения.

Между тем две ведущие партии страны – правящая либеральная Народная и оппозиционная Социалистическая – считают выход отдельных регионов из состава государства «политически некорректным». Они отказываются обсуждать этот вопрос и предупреждают, что государство будет противостоять попыткам раскола всеми имеющимися у него средствами (*BIN.ua* (<http://bin.ua/news>). – 2012. – 19.09).

